

Misjonssambandet

Menighetstenkning og
organisasjonsstruktur i
Misjonssambandet

Vedtatt av Misjonssambandets hovedstyre
februar 2024

**Verden
for Kristus**

Innhold

1	Innledning.....	4
2	Hva er kirke?.....	5
2.1	Kirken i Det nye testamente.....	5
2.1.1	En utvidelse av den gamle pakts gudsfolk.....	5
2.1.2	Organisme og organisasjon	6
2.1.3	Synlig og usynlig kirke.....	6
2.1.4	Kirke nedenfra og ovenfra, og det allmenne prestedømmet.....	6
2.1.5	Kristenliv er fellesskap med andre troende	7
2.1.6	Møtearrangør og «vennesamfunn»	7
2.1.7	Nåde-gaver og ledelse	8
2.1.8	Misjon – kirkens identitet og oppdrag	9
2.1.9	Når menigheter må sette grenser	9
2.2	Kirken i bekjennelsen	10
2.2.1	Den lutherske læren om kirken	10
2.2.2	Det allmenne prestedømme og forvaltning av nådemidlene	10
2.2.3	Skriftens klarhet	10
2.2.4	Kirke driver misjon.....	11
2.3	Misjonssambandets historie og menighetstenkningen	11
2.3.1	Lekmannsbevegelsen vokser frem	11
2.3.2	Kirkekritiske miljøer.....	11
2.3.3	Forkynnens betydning.....	12
2.3.4	Det norske lutherske Kinamissionsforbund og forholdet til statskirken.....	12
2.3.5	Kirkelandskap i endring	13
3	Menighet i praksis – organisering, ledelse og tilsyn i Misjonssambandet	14
3.1	Terminologi	14
3.2	Menighetens oppdrag	14
3.3	Åndelig tilsyn	14
3.3.1	Tilsyn på lokalnivå.....	15
3.4	Organisering på lokalplan.....	15
3.4.1	Smågrupper	17
3.4.2	Fellesskap	17
3.4.3	Menighet	18
3.4.4	Misjonsfellesskap innmeldt i flere organisasjoner	19
3.5	Nåde-gaver og faste tjenester	19

3.5.1	Pastorrollen og det allmenne prestedømmet	20
3.5.2	Om pastortittelen	21
3.5.3	Ordinasjon, misjonærinnvielse og innsettelse til tjeneste	21
3.6	Ordninger	21
3.7	Organisering på regionalt- og nasjonalt nivå	21
3.7.1	Regionalt.....	22
3.7.2	Nasjonalt.....	22
3.7.3	Internasjonalt	23
3.8	Oversikt over administrativ ledelse og tilsyn i Misjonssambandet	25
3.9	Stillinger med åndelig tilsynsansvar	26
3.10	NLM trossamfunn.....	26
3.11	Menighetens ansvar i praksis	26
3.11.1	Nådemiddelforvaltning.....	27
3.11.2	Trosopplæring	28
3.11.3	Kasualia.....	29
3.11.4	Diakoni.....	29
3.12	Organisatoriske utfordringer.....	30
3.12.1	Ressurser	30
3.12.2	Rekruttering.....	31

1 Innledning

Norsk Luthersk Misjonssamband sitt rådsmøte drøftet i 2017 Misjonssambandets selvforståelse og identitet. Bakgrunnen var endringer i organisasjonen, samfunn og kristenliv. Den teologiske utviklingen innen Den norske kirke særlig de siste årene har også ført til nye forventninger til hva Misjonssambandet er og bør være. Stadig flere misjonsfelleskap i organisasjonen forvalter både dåp og nattverd og utgjør primærmenighet for mange. Mange bedehusfelleskap har vært eller er i prosesser hvor de ser på seg selv som menigheter.

Denne utviklingen fører til at organisasjonen, som ble startet som et samband av misjonsforeninger, utfordres både på trosopplæring og et helhetlig pastoralt ansvar. At Misjonssambandet ikke lenger bare har noen fellesforeninger i de største byene som har fast virksomhet, men organiserer rundt 80 menigheter nødvendiggjør en vurdering av hva det betyr for Misjonssambandet. I 2015 ble NLM trossamfunn opprettet, og erfaringene og utviklingen i NLM trossamfunn berører også menighetstenkningen i Misjonssambandet.

Rådsmøtet i 2017 pekte flere på behovet for en tydeliggjøring av åndelige lederskap på alle nivå i organisasjonen. Samtidig er Misjonssambandet en misjonsorganisasjon med en overordnet visjon om å vinne «Verden for Kristus». Variasjonen mellom misjonsfelleskapene spenner fra mindre husgrupper og foreninger, til store menigheter. Mange misjonsfelleskap er drevet utelukkende av frivillige, mens andre har flere ansatte.

På oppdrag fra generalsekretæren ble det høsten 2018 satt ned en arbeidsgruppe med følgende mandat: «Arbeidsgruppen for menighetstenkning i NLM utreder hva og hvordan NLM bør tenke om ekklesiologien ut fra Guds Ord, NLMs historie og dagens kontekst og hvilke konsekvenser det bør få på de forskjellige nivå i organisasjonen.» Gruppen besto av Andreas Bakke, Kolbjørn Bø, Lars Kjetil Emblem, Kåre Johan Lid, Siren Klungland Moi og Frank Ole Thoresen og innhentet bidrag fra Sverre Bøe og Arne Helge Teigen. Dokumentet som ble utarbeidet het "Menighetstenkning og organisasjonsstruktur i NLM" og inneholdt en bibelteologisk del som fikk enstemmig støtte i hovedstyret.

Etter hovedstyrets behandling ble dokumentet lagt frem for Misjonssambandets rådsmøte oktober 2021 hvor hovedstyret ba om råd. Den bibelteologiske delen fikk stor støtte, men det ble etterlyst mer informasjon om hvilke praktiske konsekvenser dokumentet ville få i form av grunnregelendringer. Hovedstyret kalte så inn til nytt rådsmøte i april 2022 hvor forslag til endrede grunnregler og et justert dokument ble fremlagt og fikk støtte for å arbeide videre. På dette grunnlag ble forslaget til grunnregelendringer som følger av «Menighetstenkning og organisasjonsstruktur i NLM» vedtatt med 82% av stemmene av generalforsamlingen sommeren 2022.

Med støtten dokumentet har fått på to rådsmøter, samt at generalforsamlingen med utgangspunkt i «Menighetstenkning og organisasjonsstruktur i NLM» vedtok endrede grunnregler, er dokumentet et uttrykk for Misjonssambandets menighetstenkning. Siden dokumentet har vært vurdert og fremlagt i ulike fora, inkludert generalforsamlingen, finner hovedstyret det nå naturlig å vedta dokumentet med noen få justeringer.

Dokumentet gir først en bibelteologisk gjennomgang av Misjonssambandets menighetstenkning. Deretter dras konsekvenser av dette for Misjonssambandets struktur. Blant annet skiller det noe tydeligere mellom et strategisk, økonomisk og administrativt lederansvar på den ene siden og et åndelig tilsynsansvar på den andre siden. Dette får betydning for Misjonssambandets struktur både lokalt, regionalt og nasjonalt.

2 Hva er kirke?

2.1 Kirken i Det nye testamente

Vi blir kristne enkeltvis. Men vi *forblir* kristne i og gjennom fellesskap med andre. Bibelen har mye å si om dette fellesskapet av de kristne, «de helliges samfunn». Det er temaet for denne utredningen.

Nøkkelordene «forsamling», «kirke» og «menighet» går alle tilbake til ett og samme ord i Bibelen, *ekklesia* på gresk i NT, og *qahal* på hebraisk i Det gamle testamente (GT). Det brukes om mennesker som er samlet, enten det er i politisk, militær eller religiøs sammenheng. Det nye testamente (NT) bruker dette ordet både om de enkelte lokale menighetene og om summen av alle kristne universelt. Kirken er Guds folk.

Kirken er dypest sett alle mennesker som er frelst ved troen på Jesus Kristus; kirken er i denne forstand personal, slik Matt 18,20 viser oss det: «For hvor to eller tre er samlet i mitt navn, der er jeg midt iblant dem». Kirken er Guds folk, uavhengig av antall, samlet i Jesu navn. Og kirken er der Jesus er, sammen med sitt folk på jord. Ingen blir med i dette folket ut fra fødsel eller avstamning. Det er gjennom omvendelse, tro, dåp og en ny fødsel («gjenfødelse») at en blir borger i Guds folk (Joh 3,1-6). Derfor heter det også i den lutherske bekjennelsen at kirken er «forsamlingen av de hellige og sant troende» (CA art 8), og «forsamlingen av de hellige, der evangeliet blir lært rent og sakramentene forvaltet rett» (Art 7).

Dette er langt fra alt hva Bibelen har å si om kirken, men det er basis og utgangspunkt. Vi bør heller spørre *hvem* kirken er enn *hva* kirken er. De andre uttrykkene som brukes i Bibelen om kirken fyller ut bildet:

- Kirken er Guds familie. De er «søsken»/«brødre», og Gud er Far, (Matt 23,9). «Venner» brukes også sporadisk i Bibelen (Joh 15,15), jfr. uttrykket «vennesamfunnet». Men venner er vanligvis noe en velger, mens familie er noe en fødes til, og familiebegrepene dominerer i Bibelen.
- Kirken er Guds hus, et tempel. «Tempel» brukes også individuelt om hver kristen, og da ofte til formaninger om å leve rent. 1 Kor 3,16; 6,19; 2 Kor 6,16; Ef 2,20-22; 1 Pet 2,5.
- Kirken er Guds hjord/hans «sauflokk». Både Gud selv og Jesus kalles i Bibelen for «gjeteren», «hyrden». Sal 23, Esek 34; Luk 12,32; Joh 10. Men også ledere for lokale menigheter kalles «hyrde» eller «gjeter», på latin «pastor», Joh 21,15-17; 1 Pet 5,2-4.
- Kirken er Jesu «brud», Joh Åp 19,7; 21,2 jfr 2 Kor 11,2-3 og Matt 25,1-13.
- Kirken er Guds «kropp» eller «legeme». Rom 12,4-5; 1 Kor 12,14-27; Ef 1,22-23; 4,30, og Kol 1,24.
- Kirken er et «vintre», der de kristne er greiner, Joh 15,1-5.

2.1.1 En utvidelse av den gamle pakts gudsfolk

Den kristne kirke er en videreføring og utvidelse av Guds folk fra GT. NT bruker mange av GTs hedersbetegnelser om de kristne: «hellige», «utvalgte», «elskede» og «kalte». Kirken erstatter ikke Israel, men etter pinse er ikke Guds folk begrenset til ett folk, det er utvidet til å omfatte alle som tror. Da Jesus på korset «rev ned den muren som skilte» Guds folk Israel fra de andre folkene og «opphevet loven med dens bud» forsonte han oss både med seg selv og med GTs gudsfolk; vi ble «de helliges medborgere og Guds familie» (Ef 2,14-19).

Slik ser vi at kirken ikke er noen oppfinnelse fra pinsedag. GT forteller om Guds folk Israel. Og Jesus hadde gjennom tre år samlet disipler og kalt dem til etterfølgelse. At det var nettopp 12 disipler knytter an til Israel som 12 stammer.

Da Peter bekjente den store hemmeligheten om Jesus som «Messias, den levende Guds Sønn», sa Jesus at «på denne klippen vil jeg bygge min kirke». Og denne kirken skulle bære frelsen videre til alle

folk, og trass i stor motstand «skal dødsrikets porter (...) ikke få makt over den» (Matt 16,16-18). Slik ser vi at den kirken Jesus bygde er noe mer enn summen av enkeltindivider og noe mer enn en disippelskole, selv om den er det også.

2.1.2 Organisme og organisasjon

Ytre sett er kirken organisert, det er en organisasjon, like fra den lille bibelgruppa til verdensvide kirkesamfunn. Og både GT og NT lærer oss hvor viktig det er å organisere klokt.

Samtidig er kirken noe mer enn en organisasjon, det er en levende organisme. Selv når Peter sammenligner kirken med et hus bygd på en grunnmur av solide steiner, kommer det dynamiske til uttrykk: Kirken er et hus bygd av «levende steiner» (1 Pet 2,5). Ingen byggmester bygger på en grunnmur som konstant beveger seg. Men Guds hus er noe så levende at selv byggeklossene omtales som levende.

Det er ikke uåndelig eller avsporende å spørre etter hvordan kirke, lokalmenighet eller misjon best skal organiseres. Det gjorde også apostlene. Men vi finner ikke i NT ett og samme system for hvordan det skal gjøres. Apg og de ulike brevene viser en stor variasjon av organisering, både når det gjelder sted, tid, møteformer og ledelse. Ønsket om å finne «den bibelske modellen» for menighetsliv er forståelig, men ganske umulig; bibeltekstene viser at organisering varierte sterkt.

Det betyr likevel ikke at enhver organisering er akseptabel. Paulus skrev et helt brev til Timoteus om «*hvordan* en skal ferdes i Guds hus, som er den levende Guds menighet, sannhetens søyle og grunnvoll» (1 Tim 3,15).

2.1.3 Synlig og usynlig kirke

Det er rikelig av bibeltekster som omtaler kirken/menigheten/fellesskapet både som en synlig, hørbar og offentlig størrelse og som en usynlig og skjult størrelse.

Bare Gud kjenner hjertene. Derfor har bare han en ufeilbar registrering («livets bok») over hvem som hører til i hans kirke. Bibelen advarer ofte mot selvbedrag, både individuelt og kollektivt (Matt 7,21-23; Åp 3,14-22). Derfor må enhver sann kirke løfte frem det ransakende og smertefulle budskapet om å prøve seg selv innfor Guds ansikt. Historisk har *det* i skandinavisk kontekst vist seg å være langt vanskeligere i etablerte kirkesamfunn enn i misjonsbevegelser. Og det er forståelig at vekkelseskristne har nølt med å føre medlemsregistre. Kirken er dypest sett en hemmelighet, et mysterium (Mark 4,11), slik også evangeliet er det (Ef 6,19; Kol 4,3).

Stadig har menigheter forsøkt å bygge en «ren kirke» der bare de som bekjenner og lever etter bibelske normer er med. Men både Bibelen og kirkens historie har vist at ideen om en ren menighet er en illusjon. Selv om menighetene sterkt formaner til å ha omsorg for og hjelpe til rette dem som bekjenner eller lever på siden av eller i motsetning til det som er rett, er det til syvende og sist bare Gud som skal foreta den endelige grenseoppgang (Matt 13,24-30; 36-43).

Men kirken har også en synlig side. Forkynnelsen er offentlig og kristne skal bekjenne troen åpent, gjerne både muntlig, skriftlig og kanskje gjennom medlemslister. Normalt skal møter og gudstjenester være åpne for alle, og særlig de med lederansvar bør tre frem offentlig. Vi skammer oss verken ved evangeliet eller våre trossøsken, og skal nye vinnes, må de vite hvor de finner oss. Så finnes det tider med så streng forfølgelse at en må gjøre unntak fra dette. Det kaller på vår forbønn.

2.1.4 Kirke nedenfra og ovenfra, og det allmenne prestedømmet

Det er fruktbart å betrakte Guds kirke både «ovenfra» og «nedenfra». Kirken vokser frem «nedenfra», der enkeltkristne deler troen gjennom bønn, vitnesbyrd, forkynnelse, lovprisning, dåp, nattverd, diakoni, misjon og mye mer. Ikke minst tanken på et allment prestedømme, der kristne

elsker, veileder, formaner og tilgir hverandre, og der nådegavene utfoldes viser et slikt «nedenfra»-perspektiv. De mange «hverandre»-ordene i NT forteller om et samfunn der skiller basert på nasjonalitet, alder, kjønn, økonomi eller sivilstand må vike for den grunnleggende enheten som oppstår mellom søsken i troen (Gal 3,28).

Men Guds folk er mer enn en sammenslutning eller forening av gjenfødte enkeltkristne. Kirken kan ikke utelukkende forstås *nedenfra*, men også *ovenfra*. Det er Gud som utvalgte og rensset seg et folk, en brud; kirken blir til ovenfra, slik hver av oss frelses ovenfra. Kirken er *Kristi* kropp, (Ef 1,23), den er *Guds* hus og *hans* menighet (1 Tim 3,15). Hedersord som «utvalgt», «hellig» og «kalt» viser at kirkens identitet kommer ovenfra. Det er Jesus selv som setter Peter og apostlene til å «være gjeter for» og «fø» «*mine* sauer» og «*mine* lam» (Joh 21,15-17). Og det var Gud «som ga noen til å være apostler, noen til profeter, noen til evangelister og noen til hyrder og lærere», (Ef 4,11). Ikke minst viser Misjonsbefalingen at det er *Jesus* – han som har fått all makt i himmel og på jord – som *befaler* sine disipler om å drive misjon (Matt 28,18-20).

Bibelen viser oss det vi vi gjerne kaller for et «allment prestedømme». 2 Mos 19,6, 1 Pet 2,5 og 9 og Åp 1,6 og 5,10 kaller (alt) Guds folk for «prester» eller «et kongelig presteskap». Samtidig brukes nesten aldri «prest» om den kristne menighetsledere; unntaket er Paulus, som i Rom 15,16 kaller sin misjonærtjeneste for «prest» eller «offerprest» og oppgaven for «hellig tjeneste».

Men det er vesentlige forskjeller på allment prestedømme og moderne demokrati; kirken har en Herre og tilhører en Herre på helt annen måte enn et land eller en organisasjon, som langt på vei definerer seg som selvstyrte/autonome. Guds folk får sitt oppdrag og mandat ovenfra, mens demokratiets mandat er nedenfra. Misjonssambandet er organisert som en demokratisk organisasjon, men i Guds kirke er det prinsipielt sett Herren selv som skal styre.

2.1.5 Kristenliv er fellesskap med andre troende

Å være en kristen er å være lem på en kropp eller et legeme. Dypest sett er det Kristus vi forbindes med, han er kroppen/legemet (Ef 1,23 og Kol 1,24), og han er vintreet der vi får være greiner (Joh 15,5). Ingen kroppsdel overlever isolert fra resten av kroppen.

Derfor hører en kristen hjemme i en menighet. Det kan finnes unntak der en på grunn av sykdom, fengsel eller ekstreme forhold for en tid må leve alene, men det er midlertidige unntak. Derfor er det å danne menigheter noe naturlig, bibelsk og nødvendig. Vår tradisjon i Misjonssambandet har i stor grad basert seg på mindre grupper, foreninger og arbeidslag. En viktig grunn har vært at Den norske kirke har tatt seg av det meste av organiseringen av menigheter, kirkebygg, viselser, begravelser etc. Men slike historiske omstendigheter opphever ikke det bibelske perspektivet om at kristenliv er menighetsliv. Og det å danne menigheter er ingen luksus som Guds folk kun henfaller til i tider der vekkelse og misjon står svakt.

2.1.6 Møtearrangør og «vennesamfunn»

I vår tradisjon har av og til kirken blitt forstått som en møtearrangør, eller enda snevrere som en talerstol. Det har gitt oss et verdifullt særpreg av Ordets kirke, både med forkynnelse og personlige vitnesbyrd. Men Bibelen viser også andre sider av menighetsliv, som dåp, nattverd, diakoni, misjon m.m. Og fellesskapsdimensjonen i Guds kirke er noe mer enn sosiale sider av fellesskap, selv om det også er det.

Videre har vår tradisjon hatt en forbilledlig sterk side i trangen etter å nå nye med evangeliet, både lokalt, og særlig som hedningmisjon. Her står vi ved noe genuint bibelsk som ellers ofte nedtones. Kanskje har vi likevel enda noe å lære om at misjon ikke bare forplikter oss individuelt, men også som

menighet. Misjon som «de brennende hjerters sak» betyr ikke at kun noen enkeltkristne har et kall til å nå de minst nådde. Dette kallet omfatter også menigheten som samlet størrelse.

2.1.7 Nådegaver og ledelse

Bibelen taler mye om nådegaver, som i Rom 12, 1 Kor 12-14 og 1 Pet 4,10-11. Det handler om den utrustning Gud gjennom sin Ånd gir til enkeltkristne og fellesskap for å styrke, nære og lede sitt folk. Nådegavene er dypest sett noe Herren eier, og de tilhører menigheten mer enn de tilhører den enkelte kristne. «Nådegaver» skal formidle Guds mange slags nåde til medmennesker, slik at de troende får hjelp til å vokse og slik at nye blir frelst.

Gjennom mye av kirkens historie har nådegaver fått liten plass til utfoldelse i gudstjenester og menighetsliv fordi presteskap og liturgi har passivisert lekfolket. Misjonssambandet har alltid ønsket å være en nådegavebasert bevegelse. Det ønsker vi fremdeles å være, også om mange foreninger gradvis omdannes til forsamlinger og menigheter. I Misjonssambandet ønsker vi at kvinner og menn, med sine nådegaver, skal finne plass til å tjene, også de som ikke er satt til en fast tjeneste.

Side om side med omtalen av nådegavene omtaler NT en lang rekke faste tjenester eller oppgaver i menighetene. Ikke noen bibeltekst setter slike tjenester opp som noen motsetning til nådegavene, og heller ikke i Misjonssambandet vil vi lage noen slik motsetning. Og det er neppe verken bibelsk eller gagnlig om alle nådegaver «innsettes» eller omtales med egne titler.

Flere av de faste tjenestene i menighetene får noen betegnelser som ligner på titler. Disse hentes fra ulike livsområder, som «gjeter»/«hyrde» fra landbruket, «oppsynsmenn»/«tilsynsmenn» fra det politiske liv, «eldste» fra GTs stamme-organisering, «lærer» fra skolesystemet o.s.v. Bibelen gir oss ikke noen komplett liste over slike tjenester, men ofte nevnes disse:

- «Eldste», Apg 14,23; 1 Tim 5,7; Jak 5,16; 1 Pet 5,1-5
- «Forstander», Rom 12,8; 1 Tess 5,12
- «Tilsynsmann», Apg 20,28; Fil 1,1; 1 Tim 3,1-2; 1 Pet 5,2
- «Gjeter» / «hyrde», Ef 4,11; 1 Pet 5,2-3
- «Lærer», Apg 13,1; Ef 4,11; 1 Kor 12,28-29; 1 Tim 2,11 og 4,3; Jak 3,1

NT forteller videre om «apostel», «evangelist», «profet» og «tjener» (gresk diakonos). Det er åpenbart at flere av disse «titlene» overlapper hverandre og at flere av uttrykkene både brukes om særlige nådegaver og om lederoppgaver i menighetene. Ikke enhver nådegave skal styres inn i noen definert tjeneste. Og når noen settes til en tjeneste for Gud, bør det skje både på grunnlag av skapergaver, utdanning, åndsutrustning/nådegaver og erfaring. Men når en i Misjonssambandet skal ansette eller innsette noen i faste tjenester bør det alltid være med et våkent blikk for nådegavene.

Misjonssambandet i Norge har tradisjonelt unnlatt å bruke slike bibelske betegnelser som «eldste», «hyrde», «forstander» eller «evangelist» på sine ledere, og slett ikke «prester», dels for å markere at en ikke har forstått seg som et kirkesamfunn med menigheter. Også begrep som «misjonær», «utsending», «forkynner» og «emissær» styrer utenom direkte bibelbegrep, selv om de ligger nærmere. I stedet har en brukt sekulære foreningsuttrykk som «formann», «leder», «sekretær», «kasserer», jfr. samme tendens med «styre», «generalforsamling», «årsmøte» etc. I den senere tid har flere fellesskap i Misjonssambandet begynt å bruke bibelske betegnelser som menighet og pastor.

Men NT bruker ikke uttrykket «prest» om enkeltledere i menigheten, trolig fordi det har klang av «offerprest». Jesus kalles «prest», særlig i Hebreerbrevet. Og alle Guds barn utgjør som vi har sett «et kongelig presteskap» (2 Mos 19,6; 1 Pet 2,5 og 9; Åp 1,6 og 5,10). Slik viser Bibelen oss at det er

en direkte adgang til Gud for enhver troende uten noe system av mellommenn. Alle kristne skal bære frem sine offer av lovsang, tilbedelse og hele sine liv som «et levende og hellig offer for Gud» (Rom 12,1).

Bibelen foreskriver strenge kriterier for hvem som skal settes til «tilsynsmann», «eldste» og «diakon» (1 Tim 3,1-12 og Tit 1,5-9). I Misjonssambandet har forståelsen vært at bare menn kan ha et særskilt hyrde- og læreansvar. Dokumentet "Sammen i tjeneste", om hovedstyret presentert i 2011/2, begrunner dette og ligger til grunn for den teologiske tenkningen i dette dokumentet.

2.1.8 Misjon – kirkens identitet og oppdrag

Av det vi har sagt tidligere, følger det at kirken i en forstand ikke eksisterer for seg selv. Menigheten skal undervise og styrke sine medlemmer, men samtidig har kirken fått et spesifikt oppdrag. På samme måte som nådegavene er rettet mot andre, er selve troen utadrettet. Den strekker seg utover mot andre. Misjon er derfor ikke en oppgave blant mange andre som kirken utfører. Misjon utgjør en del av kirkens identitet. Dette kommer for eksempel tydelig til uttrykk i Rom 10,8-15 som understreker den organiske sammenhengen mellom å høre ordet, tro det, vitne for andre og være med å sende andre ut med budskapet om frelse.

I 1 Pet 2,9 understrekes det at frelsen og tilhørigheten i Kristus ikke bare er et privilegium for kirken, men også innebærer en oppgave og en tjeneste. Guds folk er kalt med den hensikt å forkynne om Guds storverk som innebærer frelse fra mørke til lys. Dessuten ser vi at det dreier seg om et kollektivt kall. Det er ikke bare enkeltpersoner som får oppdraget individuelt, men det er gudsfolkets ansvar og tjeneste som et kollektiv.

Deler av dette verset henter sin opprinnelse fra 2 Mos 19:5 ff. Der gis disse ordene et tydelig grensesprengende perspektiv. Begrunnelsen for at gudsfolket skulle forkynne Guds storverk var at «hele jorden» tilhører Gud. Dette perspektivet finner vi igjen på ulike steder i GT, og i NT virkeliggjøres Guds frelsesplan for hele jorden på en ny måte. Alle mennesker tilhører Gud. Jesus gir sitt liv for alle mennesker, og vitnesbyrdet om frelsens mulighet må nå til «jordens ende» og til «alle folkeslag». Derfor er misjonsoppdraget en integrert del av hva det betyr å være kirke, og de som «ikke har hørt» har en særlig prioritet i kirkens misjonsoppdrag (Rom 10,14).

2.1.9 Når menigheter må sette grenser

Begrepet «tilsyn» er negativt ladet på norsk. Men det brukes i NT (1 Pet 5,2) også som en tittel, «tilsynsmann». Saklig sett ligger det nær «hyrde» og «gjeter» i forhold til «flokk» og «sauene». Som små barn trenger «tilsyn», altså omsorg og vern, slik trenger også enkeltkristne og menigheter tilsyn. Også våre ledere bør selv stå under et slags tilsyn.

Dette gjelder ikke minst i lærespørsmål. Nesten alle NTs brev advarer mot ulike vranglærere og vranglærere. Da må Guds folk drive et våkent lærevern. *Alle* kristne skal være med å «prøve åndene» (1 Joh 4,1). Samtidig er det en egen nådegave til å bedømme eller prøve ånder (1 Kor 12,10), og våre ledere har et særlig ansvar for dette (Tit 3,10).

Men vi trenger også tilsyn med tanke på livsførsel og etiske forhold. Det er mange bibeltekster om «kirketukt» i NT: Matt 18,15-18; 1 Kor 5; 2 Tess 3,6-15. Selv om kirketukt er ekstremt vanskelig å organisere og gjennomføre, fritas vi ikke for å praktisere det, hverken i en «folkekirke» eller i en bekjennelseskirke. Alle er enige om at en overgriper ikke bør få ture frem i en menighet, det trengs et tilsyn og en myndig ledelse. Men også andre misforhold bør følges opp, både for å hjelpe den enkelte til rette og for at ikke synd og misforhold skal spre seg.

2.2 Kirken i bekjennelsen

2.2.1 Den lutherske læren om kirken

Skal man forstå den lutherske oppfatningen av hva kirken er, bør man starte med Den augsburgske bekjennelse (CA) VII. I denne artikkelen defineres kirken som «forsamlingen av de hellige der ordet læres rent, og sakramentene forvaltes rett». Med dette knyttes kirken og det vi kaller «nådemidlene» sammen. Ifølge luthersk oppfatning er «nådemidlene» de redskapene Gud bruker for å føre mennesker til frelsen, nemlig, Bibel og forkynnelse, dåp og nattverd. Nådemidlene skaper troen, gir oss tilgivelse for alle våre synder for Jesu skyld, og fører oss derfor inn i det fellesskapet som vi kaller kirken eller menigheten. Kirken blir med andre ord til og holdes levende, nettopp ved nådemidlene, og uten nådemidlene kan ikke kirken eksistere.

Med utgangspunkt i dette forholdet skjelves mellom en såkalt «synlig» og «usynlig» kirke (jfr pkt 2.1.3). Ingen, uten Jesus selv, kan bedømme menneskers personlige forhold til ham. Derfor er kirken usynlig. Samtidig kan den synlige kirke identifiseres. Kirkens synlige «tegn» er, ifølge luthersk oppfatning, nettopp nådemidlene. Kirken er synlig og hørbar der evangeliet forkynnes og sakramentene forvaltes, der det gis etisk veiledning i samsvar med Skriften, og der mennesker tror og lever etter dette.

2.2.2 Det allmenne prestedømme og forvaltning av nådemidlene

Luthersk kirkelære er åpen hva angår organisering. Som vi forstår må likevel en minimumsforutsetning være til stede, nemlig at nådemidlene forvaltes. Luther utviklet den prinsipielle oppfatningen om dette.¹ Grunnleggende for luthersk kirketenkning er ellers at alle kristne tilhører et såkalt «allment prestedømme». Læren om det allmenne prestedømme ble utviklet, særlig for å avgrense seg fra den katolske læren om at kristnes forhold til Gud må gå gjennom ordinerte prester. Overfor dette hevdes at alle kristne står på lik linje. De har alle direkte adgang til Gud ved troen på Jesus Kristus, og de kan tjene Gud i kraft av forskjellige nådegaver og personlige utrustning.

I prinsippet er også forvaltningen av nådemidlene gitt til alle troende. Dette bør likevel delegeres til noen som forvalter nådens midler på de troendes vegne og i tjeneste for menigheten. Luther presiserer at dette ansvaret er å betrakte som delegert fra det kristne fellesskap til enkeltpersoner (se også CA V).² Til det allmenne prestedømmes ansvar hører å prøve det som forkynnes og læres i kirken. Prøvingsinstansen her er Bibelen, som anses som eneste kilde og rettesnor for tro lære og liv.³

2.2.3 Skriftens klarhet

Helt grunnleggende for den lutherske læren om kirken er læren om Skriftens klarhet. Poenget med denne læren er ikke at alt i Skriften er lett å forstå, men at alt hva mennesker trenger å vite for frelse og liv i Gud er sagt så tydelig at alle kan begripe det. Forkynnelse, lære osv. kan prøves fordi Skriften taler klart. Dersom læren om Skriftens klarhet faller, vil også læren om det allmenne prestedømme og de troendes myndighet falle. Man blir avhengig av menneskelige autoriteter. Skriften taler klart om at mennesker blir frelst ved tro uten gjerninger, den taler klart om menneskets verdi, og om Guds

¹ Særlig i skriftene: Kirkens Babylonske fangenskap, Om kirkens læretukt og prestevalg, Om gudstjenestens ordning i menigheten og Den tyske messe.

² CA V: For at vi skal komme til denne tro, er det innstiftet en tjeneste med å lære evangeliet og meddele sakramentene. For ved Ordet og sakramentene som midler blir Den Hellige Ånd gitt, han som virker troen, hvor og når Gud vil, i dem som hører evangeliet, nemlig at Gud, ikke for våre fortjenesters skyld, men for Kristi skyld, rettferdiggjør dem som tror at de blir tatt til nåde for Kristi skyld.

³ Konkordieformelen 1577: «Vi tror, lærer og bekjenner at den eneste regel og rettesnor som all lære og lærere skal prøves og dømmes etter, er de profetiske og apostoliske skrifter i Det gamle og Det nye testamente».

vilje for det kristne livet. Ifølge Luther kan derfor alle kristne som kjenner sin Bibel, vurdere de som forkynner og lærer Guds ord i den kristne forsamling. Dette er noe man som troende er forpliktet til.

2.2.4 Kirke driver misjon

Det ligger i kirkens natur å ekspandere ved at evangeliet forkynnes for mennesker som ikke kjenner til det, slik at disse kan føres til tro på Jesus Kristus. Etter sin oppstandelse befalte Jesus sine disipler å døpe alle folkeslag, og drive kristen forkynnelse og opplæring. Mat 28:16-20. Misjonsbefalingen viser at misjon skjer ved at nådemidlene er i aksjon, ikke bare innad i det kirkelige fellesskap, men utad overfor ikke troende. Læren om det allmenne prestedømme er også her grunnleggende. Enhver kristen er i prinsippet kalt og bemyndiget til å vitne om Jesus. Når Guds ord er i aksjon skapes tro, evangeliets budskap legges ned i hjertet, og vi beveges til å vitne for andre om frelsen i Jesus Kristus. 2 Kor 5,18 – 19.

I samsvar med dette forutsetter luthersk oppfatning at misjonens drivkraft er i nådemidlene. Det skal forkynnes, læres og døpes, slik at mennesker får del i Jesu Kristi frelse. Misjon skal derfor ikke blandes sammen med politisk virksomhet, eller utgis for å være politiske handlinger. Dette betyr likevel ikke at forskjellig form for hjelpearbeid ekskluderes fra kirkens og misjonens tjeneste. Det å hjelpe mennesker i sykdom og nød er kristne mennesker kalt til. Dette fremgår konsist av Luthers forklaring til det femte bud i Lille katekisme: «Vi skal frykte og elske Gud så vi ikke gjør vår neste noen skade eller ondt (...), men hjelper og støtter ham i all legemlig nød». Det kan betraktes som en frukt av den virkningen nådemidlene har innad i den kristne forsamling.

2.3 Misjonssambandets historie og menighetstenkingen

2.3.1 Lekmannsbevegelsen vokser frem

Vekkelsen knyttet til Hans Nielsen Hauge (1771-1824) var en fornyelsesbevegelse som var i opposisjon til folkekirken embetssyn, men likevel bygde på folkekirken lange historie i landet vårt. I språk og innhold kunne den ta utgangspunkt i kjent stoff. Mange døpte kom til omvendelse og levende tro.

Gjennom 'venneflokker' ble det etablert arenaer så 'vanlige' folk kunne bidra i samtale og forkynnelse – uten presteskapets kontroll. Vekkelsens folk var ofte aktive kirkegjengere og mottok sakramentene i kirken, slik Hauge rådet dem til. Konflikten med prestene handlet stort sett ikke om kirkens læregrunnlag, liturgi eller salmetradisjon. Fri nattverd eller opprettelse av noen frikirke var ikke mulig i Huges generasjon og generasjonen etterpå.

Tanken om å danne egne frikirker fikk gjennomslag i noen miljøer mot slutten av 1800-tallet. Da fikk også andre konfesjoner og interkonfesjonelle bevegelser innpass i Norge. Noen av vekkelsens folk kunne ikke lenger dele en luthersk overbevisning. De brøt ut av kirken og dannet egne trossamfunn. Også frikirkelige tanker *med luthersk fortegn* vant innpass og førte bl.a. til opprettelsen av Det Evangelisk Lutherske Kirkesamfunn fra 1872 og Den lutherske frikirke i 1877.

Hoveddelen av lekmannsbevegelsen definerte seg likevel innenfor Den norske kirke, dens læregrunnlag og kirken som den samlende institusjon for skoleverket, for livsriter og høytider. Men innbyrdes var de nokså uenige om hvordan en burde føre videre sitt 'eget' arbeid, det som var forankret i vennsamfunnene.

2.3.2 Kirkekritiske miljøer

Kimen til det som i dag er Misjonssambandet finner vi blant de mest kirkekritiske innen lekmannsbevegelsen. Vi taler om «den radikale lekmannsbevegelsen». Med 'radikal' menes her radikal i forkynnelse og radikal i kirketenkning. De to ting hørte for øvrig sammen. Folkekirken døpte

medlemmer måtte høre at ikke alle er frelst selv om de er døpt. Det kunne vises til Pontoppidans gjennomgåelse av dåpen: «Er dåpen eneste gjenfødselsmiddel? Nei, Ordet har samme kraft og virkning.» De som har falt fra dåpspakten, må fødes på ny. Det skjer når lov og evangelium forkynnes så de ser de er fortaapt uten Jesus. Ved troen på ham får de del i Guds rike – ufortjent. Den frie nåden, rakt til fortaapte syndere, var et pulsslåg i deres åndelige miljøer. Det store skille i verden går mellom frelst / ufrelst, omvendt / uomvendt.

Med dette fulgte en radikal kirketenkning. Kirken er de som er født på ny, som ikke har noe annet å holde seg til enn den nåden de har møtt i forkynnelsen – (den samme nåden som de møtte da de ble døpt). Kirken i egentlig forstand er altså ikke identisk med Den norske kirke eller noe kirkesamfunn. Medlemskap i en kirke avgjør ikke om en er lem på Kristi legeme. Kirken er Guds folk, og dette folket finnes – og får sin næring – når Ordet forkynnes rett og sakramentene forvaltes etter Kristi innstiftelse. Med dette utgangspunkt fikk strukturene i kirkelivet mindre betydning.

2.3.3 Forkynnensens betydning

Men om kirkens grenser er usynlige, er det likevel Åndens ønske å samle og utruste til å bygge Guds forsamling. Også denne delen av lekmannsbevegelsen la derfor stor vekt på nådegavene og forsamlingslivet. Vi er alle prester, het det – gjerne med henvisning til 1 Pet 2,9-10. Alle troende skal bidra når det gjelder å oppbygge Guds forsamling. Ikke noe embete står *over* de andre nådegavene og tjenestene. Ånden utrufter oss ulikt, vi er avhengig av hverandre.

Forkynnelsen av Guds ord er likevel i en særstilling, og forkynnergavene ble prøvd før de ble satt til faste predikantoppdrag. Typisk er begrepet *reisevirksomhet* (jf. også betegnelsen *emissær*).

Forkynnerne skulle være vekkerøster, målgruppen var både de troende og deres naboer, og de skulle binde bevegelsen sammen som *omreisende* predikanter.

2.3.4 Det norske lutherske Kinamissionsforbund og forholdet til statskirken

Kirkesynet ble utviklet bl.a. av Ludvig Hope som sterkt understreket en radikal kirketenkning. De historiske forhold tilsa at en verdsatte folkekirkens innflytelse gjennom hundreårene, men samtidig var opptatt av å bevare en egenart som bibeltro vekker- og misjonsbevegelse uten noen administrativ samorganisering med kirken.

Også det 'radikale' lekfolket hadde organisert seg i misjonsorganisasjoner. Det norske lutherske Kinamissionsforbund (senere Norsk Luthersk Misjonssamband) ble stiftet i 1891. Bak dette 'forbundet' eller 'sambandet' av foreninger var det et felles kall om å bringe evangeliet til Kina. Fotfolket samlet seg for å be for, og gi til, organisasjonens felles misjonsarbeid 'ute'. Noen ledere ville nok bryte med den offisielle kirken, men hovedstrømmen samlet seg om selv å

- a) utdanne, innvie og sende ut sine misjonærer
- b) drive sin misjonsvirksomhet uten samorganisering med kirken.

Det innebar at Misjonssambandet og bedehusene ble til i en kontekst hvor en overløt til den norske statskirken å ta seg av kasualia (dåp, konfirmasjon, bryllup og begravelser). På bedehuset samlet lekfolket seg til Guds ord og fri nattverd og utfoldet et tydelig misjonsengasjement. Da det senere ble tale om fast samarbeid om misjon der den offisielle kirken var deltager, holdt en seg utenfor, slik en hadde gjort i relasjonen til Organisasjonenes Fellesråd. Kontakt, men ikke samorganisering var prinsippet.

Noen måtte ha et særlig tilsynsansvar for virksomheten, men en var forsiktig med for fastlåste strukturer. Mange tenkte nok at tjenestedelingen kvinne/mann naturlig kom til uttrykk ved at generalforsamlingen besto av menn. Hele tiden ble dette diskutert – i lys av nådegaveprinsippet der

kvinner og menn sammen bygger Guds menighet. På 1990-tallet fikk tjenestedelingsprinsippet en ny tilretteleggelse i organisasjonens struktur.

Den prinsipielle kirketenkningen har hatt en tydelig profil og samtidig vært romslig. Det har ført til en åpen holdning til medkristne i andre kirkelige sammenhenger selv om disse ikke deler Misjonssambandets syn i alle enkeltspørsmål. Grunnholdningen til Bibelen, samt vekkelse og misjon, har vært det avgjørende. Både internasjonalt og nasjonalt har en hatt god kontakt med og funnet fellesskap med f.eks. kristne fra andre konfesjoner. Mange av fotfolket har også sett et ansvar for den lokale folkekirkemenighet og rent personlig engasjert seg der – uten å trekke Misjonssambandets arbeid inn under menighetsrådet eller presten e.l.

Ludvig Hopes tese «I kyrkja, men ikkje under kyrkja» har ofte møtt kritikk fra prester som ønsket å være hyrde for alt arbeid innen den lokale sognemenighet. Men temaet fri nattverd er ikke lenger så sterkt framme i diskusjoner. Mange prester har likevel problemer med å være med på Misjonssambandet-arrangementer med nattverd.

2.3.5 Kirkelandskap i endring

Blant misjonsfolket har mange sett det som en utfordrende spenning både å høre til i Den norske kirke og i en tverrstruktur som har sin egen profil / selvstendige arbeid. De siste tiårene har dette forsterket seg, trolig grunnet fire sterke impulser:

- a) Behovet for å markere et avgjort brudd med den teologiske utviklingen innen folkekirken
- b) Behovet for å bygge ut egne forsamlinger/menigheter for å skape gode fellesskap for yngre familier osv;
- c) En økt refleksjon omkring hva det betyr at Misjonssambandsforsamlinger i stadig større grad i praksis utgjør primærmenighet for mange mennesker. I tilknytning til dette ønsker noen også å etablere en sterkere tilsynsfunksjon lokalt.
- d) Påvirkning fra frikirkelige miljøer både i Norge og internasjonalt som løfter frem verdien av å bygge selvstendige menigheter med en tydelig profil.

Samtidig har noen understreket at spenningen mellom kirke og misjon har vært sunn for norsk kristenliv. Selvstendige misjonstiltak som ikke er underlagt enkelt-kirkesamfunn er også utbredt internasjonalt, selv om konstruksjonen med en misjonsorganisasjon som driver et stort selvstendig menighetsarbeid nok ikke er så vanlig utover Skandinavia.

Parallelt med det radikale lekfolkets arbeid gjennom 1900-tallet har det alltid vært både gode relasjoner og spenninger blant bedehusfolket knyttet til forskjellige organisasjoner. Noen har hatt en tydeligere kirkelig profil, og sett på presten som sin hyrde.

Mange av de som har hørt til i Misjonssambandet har også hatt tilhørighet både i en indremisjonsbevegelse og i andre misjonsorganisasjoner. Grensene har ofte vært flytende, noe mange har opplevd som en positiv og lokal konsekvens av kirketenkningen. Samtidig har samarbeid mellom flere organisasjoner knyttet til for eksempel et bedehus, medført svekket identitetsfølelse og redusert lokalt ansvar og lederskap.

Misjonssambandets styrke har vært en stor offensivitet når det gjelder å kalle unge til misjon, bygge skoler for barn og unge og markere en fast teologisk kurs. Men mange vil nok mene at kirkesynet vårt de siste tiårene har blitt for lite kommunisert. Mange har vært med i Misjonssambandet uten å gjøre seg opp meninger om kirketenkning. Som bevegelse har Misjonssambandet ønsket å unngå en for sterk ensretting i spørsmål om organisering, strategi og kirketenkning. Men konteksten har endret seg raskt. Det gjelder både i samfunnet, Den norske kirke og Misjonssambandet. For stadig flere med

tilknytning til Misjonssambandet utgjør misjonsfellesskapet medlemmenes primære, og kanskje eneste, åndelige hjem.

3 Menighet i praksis – organisering, ledelse og tilsyn i Misjonssambandet

3.1 Terminologi

I dette dokumentet brukes i fortsettelsen begrepene *menighet* i stedet for forsamling, og *pastor* i stedet for forsamlingsleder. *Misjonsfellesskap* brukes i Misjonssambandet som en samlebetegnelse på lokale kristne fellesskap uavhengig av størrelse og organisering, og brukes også slik i dette dokumentet. Videre brukes begrepene *tilsynsråd* (istedenfor eldsteråd) og *tilsynsansvar*.

3.2 Menighetens oppdrag

Menighetens oppdrag kan oppsummeres i fire punkter:

1. Å undervise og forkynne Guds Ord.
2. Å helbrede og hjelpe - utøve diakoni.
3. Å tilrettelegge for bønn og tilbedelse.
4. Å utgjøre et åndelig og sosialt fellesskap.

Menighetens oppdrag kan også beskrives som en bevegelse i to retninger, både vertikalt og horisontalt. Menigheten skal på den ene siden ivareta forholdet mellom de troende og Gud, og på den andre siden være et åndelig fellesskap mellom mennesker. For å settes i stand til dette utrustes menigheten med nådegaver og nådemidlene: Ordet, dåpen og nattverden. Der hvor nådemidlene forvaltes møter Gud mennesker, og mennesker møter Gud. I menigheten, nådens fellesskap, tjener de troende både Gud og hverandre.

Samtidig er menighetens oppdrag utadrettet. Både forkynnelse og diakoni retter seg også mot de som er utenfor menigheten (se 2.1.7). Apg 13:1-3 beskriver en dynamikk mellom enkeltmennesker og det kristne fellesskapet. Paulus og Barnabas ble kalt til å krysse grenser med evangeliet. Kallet ble gitt i en menighetssammenheng, og menigheten i Antiokia bekrefter kallet og sender Paulus og Barnabas på fellesskapets vegne. På denne måten ivaretas kirkens kollektive misjonsansvar.

Når mennesker samles i små eller store fellesskap i Misjonssambandet, blir de samtidig en del av en organisatorisk helhet og struktur. For at den lokale, nasjonale og internasjonale virksomheten i Misjonssambandet skal kunne utføre misjonsoppdraget i bred forstand, må Misjonssambandet ha en organisering og struktur som gjør at organisasjonen ledes både åndelig og strategisk. Strukturen må være tydelig både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

3.3 Åndelig tilsyn

Åndelig og organisatorisk ledelse er ikke det samme, men kan likevel utføres i samme struktur og av samme personer. Ofte har det vært slik i Misjonssambandet at både organer og personer har hatt et strategisk, økonomisk, administrativt og åndelig lederansvar. Det finnes både fordeler og ulemper med dette. Fordelen kan være å unngå usikkerhet om mandat og ansvar da det ikke alltid er lett å skille mellom ulike ansvarsområder. Men ulempen er at ansvarsområdet blir for omfattende.

Derfor endres organisasjonsstrukturen og rådsmøtet. Tidligere hovedstyre endres til et sentralstyre der begge kjønn er representert. Kvinner blir involvert i behandlingen av de sakene av strategisk og administrativ karakter, samtidig som det åndelige tilsynsansvaret ivaretas andre steder i strukturen.

Strukturen i Misjonssambandet tydeliggjøres for at de ulike fellesskapene skal kunne ivaretas åndelig. Åndelig tilsynsansvar innebærer i denne sammenhengen et helhetlig og omsorgsfullt tilsyn med menighetens åndelige ve og vel. Det skal være gode rammer i en menighet slik at troen til den enkelte kan ivaretas og næres.

Tilsynsansvaret knyttes ikke først og fremst til gjennomføring av enkelte oppgaver i menigheten, men snarere til en helhetlig omsorg og vern. Det kan dreie seg om for eksempel et tilsyn med forkynnelse, undervisning og forvaltning av sakramentene, men det kan også dreie seg om hvordan enkeltpersoner opptrer i menigheten og hvordan fellesskapet ivaretar sitt mandat som menighet.

Et slikt tilsynsansvar er en tillit som gis fra menighetens medlemmer og må gjennomføres med syn for både fellesskapet og den enkelte. Tilsynsansvar innebærer ikke først og fremst å utøve autoritet og myndighet, men innebærer å tjene og være forbilder for fellesskapet. Peter sier for eksempel: «Vokt den Guds hjord som er hos dere, idet dere har tilsyn med den, ikke av tvang, men frivillig, heller ikke for ussel vinnings skyld, men med villig hjerte, heller ikke som herskere over menighetene som er betrodd dere, men slik at dere blir forbilder for hjorden» (1 Pet 5,2–3).

3.3.1 Tilsyn på lokalnivå

Åndelig tilsyn utøves først og fremst på lokalnivået, i lokalmenigheten. Et åndelig tilsynsansvar er gitt av menigheten, og forvaltes på vegne av menigheten. Menighetens medlemmer bør kjenne til hvem som har lederroller, hvem som har åndelig tilsynsansvar i menigheten og hvordan man løser dette praktisk.

Åndelig lederskap kan utøves på mange ulike måter, ikke minst gjennom forkynnelse og i samtaler med enkeltpersoner. Individuell veiledning kan for eksempel skje i dåpssamtaler med foreldre, i samtaler ved inngåelse av medlemskap, eller i konfirmantundervisning.

Systematisk undervisning og forkynnelse utgjør også en vesentlig del av menighetens åndelige veiledning, og menighetene i Misjonssambandet bør legge vekt på ulike former for trosopplæring. Introduksjonskurs for nye kristne, medlemskurs, trosopplæring for barn og unge eller systematisk bibelundervisning er eksempler på dette. De som har åndelig tilsynsansvar har et ansvar for at slik undervisning og veiledning gjennomføres, uten at de selv nødvendigvis utfører dette.

NT advarer ofte mot usunn lære. Tilsynsansvar innebærer å legge til rette for en bibelsk fundert forkynnelse, undervisning og veiledning og å bidra til at usunn lære og teologi ikke får plass når forsamlingen inviterer personer til å forkynne og undervise i menigheten.

I noen tilfeller kan kirketukt overfor medlemmer bli nødvendig. Kirketuktens hensikt er omsorg for menigheten og menighetens medlemmer, og har som målsetning at den som har trått feil kan få nødvendig hjelp til å bevares i troen og det kristne fellesskapet (se pkt. 2.1.8).

3.4 Organisering på lokalplan

Misjonsfellesskapene i Misjonssambandet varierer mye både ut fra sin historie, plassering, størrelse og hvordan virksomheten drives. Likevel er de i Misjonssambandet en del av en struktur, hvor en skal ivareta en åndelig og organisatorisk enhet. (Jfr. 3.2.) Da må strukturen muliggjøre organisatorisk og åndelig ledelse for misjonsfellesskapet og samtidig gi medlemmene i det enkelte misjonsfellesskap både en opplevelse av eierskap og innflytelse i Misjonssambandet. Med stor variasjon i misjonsfellesskapenes størrelse og virksomhet, kreves noe ulik ledelse og tilknytning.

For å skjelne mellom forskjellige typer misjonsfellesskap kan de kategoriseres i tre grupper. Gruppene tar utgangspunkt i hvilke funksjoner som de normalt tilbyr *alltid, ofte/av og til*, eller *aldri*.

Her kalles de tre kategoriene *menighet, fellesskap og smågruppe*.

1. *Menighet*: Har en offentlig profil og tilbyr et helhetlig ansvar for medlemmene fra «vugge til grav», med alle kasualia.
2. *Fellesskap*: Har offentlige samlinger, og ivaretar mange av funksjonene som en menighet. Samtidig kan fellesskapet ha behov for støtte fra en menighet eller fra regionen for å ivareta enkelte nødvendige funksjoner. Eksempelvis kan dåp skje i en større menighet som medlemmene har tilhørighet til.
3. *Smågruppe*: Samles normalt sett i hjemmet. Fokuserer særlig på misjon, fellesskap, bibel og bønn. Kan være selvstendig eller knyttet til et større offentlig misjonsfellesskap.

Type misjonsfellesskap	Alltid			Ofte/av og til			Aldri						
	Bønn	Bibel	Off. fork.	Nattverd	Trosopplæring/-disippeløring	Tjener utover egne behov	Formelt lederskap	Flere-generasjon	Medlemskap	Dåp (tilrettelagt for)	Vielse/ velsignelse Gravferd	Konfirmasjon	Planter nye fellesskap
Menighet Forsamling													
Fellesskap Bedehus Misjonslag													
Smågruppe Forening Husmenighet													

I praksis kan det være vanskelig å definere hvilken kategori et misjonsfellesskap tilhører. Et misjonsfellesskap kan være i en overgang fra en kategori til en annen. Når et misjonsfellesskap er i endring, må oppgaver, utøvelse av ledelse og åndelig tilsyn gjennomtenkes på nytt slik at det til enhver tid er tjenlig for medlemmene.

Det anbefales at både fellesskapene og menighetene i Misjonssambandet ledes av et styre som har et praktisk, administrativt og strategisk ansvar, mens tilsynsansvaret legges til et annet organ (se mer nedenfor). Så kan det i praksis være vanskelig å trekke skillelinjen mellom åndelig tilsyn og ledelse for øvrig. Likevel er det både ønskelig og nødvendig at ansvaret for åndelig veiledning og tilsyn tydeliggjøres lokalt i større misjonsfellesskap og menigheter.

Denne åndelige veiledningen er misjonsfellesskapets veiledning. Hvem som har ansvaret for den må både synliggjøres og kommuniseres overfor misjonsfellesskapets medlemmer, og være forankret i strukturen. Da vil Misjonssambandets vedtatte teologi knyttet til hvem som kan ha et slikt

tilsynsansvar komme til anvendelse, og det betyr at det særskilte åndelige tilsynsansvaret gis til menn som er egnet til en slik tjeneste.⁴

3.4.1 Smågrupper

Organisering

En smågruppe består av medlemmer som vil arbeide for Misjonssambandet sitt formål på Misjonssambandets trosgrunnlag. Gruppen ledes av en leder og eventuell nestleder, som velges eller utpekes. Gruppen kan være knyttet direkte til Misjonssambandets region eller til en Misjonssambandet menighet eller fellesskap. Smågruppen har rett til representasjon og å gjøre sin innflytelse gjeldende på årsmøte i menighet/fellesskap, regionårsmøtet og Misjonssambandets generalforsamling, i samsvar med de forskjellige enhetene sine vedtekter.

Ledelse

Lederen leder smågruppen i samsvar med smågruppens- og Misjonssambandets formål. Det er lederens ansvar å holde god kontakt med leddet over i organisasjonen, formidle informasjon, oppmuntre til givertjeneste osv. Leder har et ansvar for at gruppen over tid kan dekke ulike temaer fra Bibelen, og det kristne livet. Lederen skal holde kontakt med organisasjonsleddet over og kan be om ressurser til forkynnelse og undervisning.

Tilsyn

Regionleder har overordnet åndelig tilsynsansvar for alle misjonsfellesskap i regionen.

For smågrupper som har en formell tilknytning til et fellesskap eller en menighet i Misjonssambandet, vil tilsynsansvar i det aktuelle fellesskap / menighet ha tilsyn også for smågruppen.

3.4.2 Fellesskap

Organisering

Et fellesskap i Misjonssambandet består av medlemmer som bekjenner den kristne tro og vil arbeide for Misjonssambandets formål på Misjonssambandets trosgrunnlag. Fellesskapet ledes av et styre som velges av medlemmene på et årsmøte. Fellesskapet har rett til representasjon, og å gjøre sin innflytelse gjeldende på regionens årsmøte og på Misjonssambandets generalforsamling etter gjeldende lover.

Ledelse

Et fellesskap ledes av et styre, som leder arbeidet i samsvar med vedtekter godkjent av regionstyret. Styreleder har normalt sett et særlig ansvar for daglig drift. Dersom fellesskapet ansetter pastor eller medarbeidere i andre stillinger, skal disse godkjennes av regionens tilsynsråd og regionstyret i tråd med vedtatte prosedyrer. Et fellesskap kan også innsette en frivillig som pastor. I slike tilfeller gjelder også Misjonssambandets prosedyre for ansettelser i slike stillinger.

Styret i fellesskapet har ansvar å for å holde god kontakt med regionledelsen i Misjonssambandet, og organisasjonens arbeid for øvrig. Styret har rett til å kunne gjøre seg bruk av de ressurser Misjonssambandet har, både når det gjelder forkynnelse, undervisning, og fellesskapsutvikling. Styret vil også ha et ansvar for eventuelle smågrupper knyttet til fellesskapet.

Tilsyn

Tilsyn i et fellesskap kan løses etter en av følgende fire modeller:

1. Styret utpeker en tilsynsman. Dette kan være styreleder eller en annen.

⁴ «[Sammen i tjeneste 2012](#)» og «[Sammen i tjeneste 2013- en praktisk veiledning](#)».

2. Frivillig pastor eller ansatt pastor.
3. Årsmøtet velger et tilsynsråd.
4. En kombinasjon av 2 og 3.

Nærhet og kjennskap til forsamlingen er avgjørende for å kunne utøve et åndelig tilsyn som er preget av omsorg for den enkelte. Fellesskap må derfor tenke gjennom hvordan det særskilte åndelige tilsynsansvaret kan ivaretas lokalt. Det anbefales ikke å legge opp til at det regionale tilsynsrådet tar seg av dette ansvaret. Hvor det likevel ikke ivaretas lokalt, hviler tilsynsansvaret på regionalt tilsynsråd.

Dersom fellesskapet velger et tilsynsråd, skal det velges tre menn med tillit i årsmøtet, og som kan være gode forbilder. Dersom fellesskapet har pastor, velges to menn som sammen med pastor er tilsynsråd. Tilsynsrådet har et helhetlig ansvar for fellesskapets åndelige liv og utvikling.

Fellesskap som etablerer tilsynsråd skal utforme en instruks og mandat som klargjør grensen mellom tilsynsrådets ansvar og oppgaver, og styrets ansvar og oppgaver.

Regionleder kan for øvrig bistå tilsynsråd og pastor i tilsynssaker. I saker som kan innebære kirketukt eller saker der det oppstår konflikt mellom styre og tilsynsråd, skal alltid regionleder rådføres (se pkt. 2.1.8). Regionalt tilsynsråd har et overordnet tilsynsansvar for fellesskapet og er overordnet lokalt styre/tilsynsråd i slike saker.

3.4.3 Menighet

Organisering

En menighet i Misjonssambandet består av dømte medlemmer som bekjenner troen på Jesus Kristus, og slutter seg til Misjonssambandets trosgrunnlag (jfr. grunnreglene §2). Medlemmer som ønsker stemmerett i menighetens årsmøte, kan oppnå det etter fylte 15 år og medlemssamtale.

Medlemskap er en gjensidig avtale mellom menighet og medlem. Menigheten forplikter seg til åndelig veiledning og lederskap samt kasualia (dåp, konfirmasjon, vigsel og begravelse) i samsvar med (bekjennelsen) trosgrunnlaget. Åndelig veiledning skjer som oftest gjennom forkynnelse og undervisning, men kan også innebære sjelesorg/veiledningssamtaler. Fra medlemmet sin side er medlemskap et ønske om åndelig veiledning, tilsyn og kasualia. Og samtidig sammen med andre medlemmer aktivt ta del i det felles ansvar menigheten har.

Mennesker som ønsker å høre til, men av ulike grunner ikke blir medlem, kan registreres som støttemedlem. Støttemedlemmer kan forvente å bli inkludert i menighetens fellesskap og omsorg. En slik tilknytning begrenser imidlertid menighetens forpliktelser som åndelig tilsyn og kasualia, og gir ikke stemmerett i menighetens årsmøte eller valgbarhet til menighetens styre og tilsynsråd.

Menighetens årsmøte velger et styre som leder menigheten.

Menigheten er knyttet til en region, med rett til representasjon og å gjøre sin innflytelse gjeldende i regionens årsmøte og Misjonssambandets generalforsamling etter gjeldende lover og regler. Årsmøtet eller styret velger representanter til regionårsmøtet og Misjonssambandets generalforsamling.

Ledelse

En menighet ledes av et styre i samsvar med vedtektene godkjent av regionstyret. Styret har et særlig administrativt ansvar, eventuelt sammen med frivillig eller ansatt pastor som daglig leder. Pastor godkjennes av regionens tilsynsråd og regionstyret i tråd med Misjonssambandets vedtatte prosedyrer for en slik stilling. I menigheter hvor det er ansatt pastor er vedkommende daglig leder for eventuelt andre ansatte og frivillige.

Ledelsen i menigheten har ansvar for å opprettholde god kontakt med Misjonssambandet sitt øvrige arbeid, formidle kunnskap om misjonsoppdraget og sørge for god informasjonsflyt. Menigheten skal få tilbud om å benytte seg av Misjonssambandets veiledningsressurser, forkynnerressurser, kompetanse og deltagelse på inspirasjonssamlinger. Regionleder i Misjonssambandet er personalansvarlig for alle de ansatte, men kan delegerer daglig oppfølging til pastor eller evt. andre.

Tilsyn

Tilsyn i en menighet kan organiseres etter en av følgende modeller:

1. Det velges en tilsynsmann.
2. Frivillig pastor eller ansatt pastor.
3. Årsmøtet velger et tilsynsråd.
4. En kombinasjon av pkt. 2 og 3.

Nærhet og kjennskap til forsamlingen er avgjørende for å kunne utøve et åndelig tilsyn som er preget av omsorg for den enkelte. Menigheter må derfor å tenke gjennom hvordan det særskilte åndelige tilsynsansvaret kan ivaretas lokalt. Det anbefales ikke å legge opp til at det regionale tilsynsrådet tar seg av dette ansvaret. Hvor det likevel ikke ivaretas lokalt, hviler tilsynsansvaret på regionalt tilsynsråd.

I menigheter hvor en har ansatt pastor, eller innsatt en frivillig til pastortjenesten, har pastoren åndelig tilsynsansvar i menigheten. Dette ivaretas i samråd med regionleder.

I menigheter som velger et tilsynsråd, velges tre menn med tillit i årsmøtet, og som kan være gode forbilder. Dersom menigheten har pastor, velges to menn som sammen med pastor er tilsynsråd. Tilsynsrådet har et helhetlig ansvar for fellesskapets åndelige liv og utvikling.

Menigheter som etablerer tilsynsråd skal utforme en instruks som klargjør grensen mellom tilsynsrådets ansvar og oppgaver, og styrets ansvar og oppgaver.

Regionleder kan for øvrig bistå tilsynsråd og pastor i tilsynssaker. I saker som kan innebære kirketukt eller i konflikter mellom styre og tilsynsråd, skal alltid regionleder rådføres (se pkt. 2.1.8). Regionalt tilsynsråd med regionleder har et overordnet åndelig tilsynsansvar i regionen og er overordnet menighetens styre/tilsynsråd eller pastor i saker av en slik karakter.

3.4.4 Misjonsfellesskap innmeldt i flere organisasjoner

Noen fellesskap og menigheter er innmeldt i flere organisasjoner (fellesforsamlinger/menigheter). Fellesskap eller menigheter som er innmeldt i Misjonssambandet er en del av organisasjonsstrukturen, inkludert tilsyn, med de rettigheter og forpliktelser som følger av grunnreglene og loven for regionen de tilhører.

3.5 Nådegaver og faste tjenester

Misjonssambandet har arbeidet bevisst og strategisk for å etablere menigheter. Dette medfører et behov for å gjennomtenke forholdet mellom faste tjenester og forvaltning av «frie» nådegaver i menighetene. For å ivareta et åndelig ansvar for medlemmer fra fødsel til død, er det viktig med orden og at ansvar blir synliggjort. Ikke minst er dette viktig med tanke på menighetsledelse, nådemiddelforvaltning, trosopplæring og undervisning. I flere sammenhenger vil det derfor være nødvendig eller hensiktsmessig med noen faste tjenester. Samtidig bør det være en stor grad av frihet og fleksibilitet i organiseringen med tanke på menighetsstørrelse, tilgjengelige ressurser og lokale behov.

For at det skal være orden i menigheten bør enkelte funksjoner utføres av noen som utpekes til å ivareta en tjeneste i menigheten. Det kan f.eks. dreie seg om forvaltning av dåp, nattverd og tilsyn, men i større menigheter kan det også dreie seg om eksempelvis trosopplæring og diakoni. Det er viktig at det gjøres offentlig kjent hvem som har ansvar for sentrale funksjoner i menigheten. Menigheten kan gjerne tydeliggjøre og markere at de kaller noen inn i disse tjenestene gjennom en innsettelse (skriftlesing og forbønn) i menighetens nærvær. Innsettelse til faste tjenester må ikke bli begrensende på utfoldelsen av andre nådegaver, men tvert imot være med å legge til rette for og gi frimodighet til at andre får slippe til og bruke sine gaver med glede.

Misjonssambandet ønsker at «de frie» nådegavene får komme til uttrykk på de fleste områder i menighetens liv. Det kan for eksempel dreie seg om møteledelse, forkynnelse, vitnesbyrd, praktiske tjenester, omsorgstjenester, sang og musikk, forbønnstjeneste, sjelesorg, barne- og ungdomsarbeid og annet både innad i menigheten og i møte med mennesker utenfor menigheten.

Forkynnelsen av Guds ord er avgjørende i menighetens liv. Ulike forkynnernådegaver bør derfor utfylle hverandre og bidra til å skape en allsidighet i forkynnelsen. Forkynnere med ulike nådegaver er ofte til stede i lokalmenigheten eller finnes tilgjengelig i det større Misjonssambands-fellesskapet.

3.5.1 Pastorrollen og det allmenne prestedømmet

Vi er kristne i felleskap med andre. Derfor utgjør lokalmenigheten den grunnleggende enheten i menighetstenkingen. Nådemidlene og nådegavene gis til menigheten for å styrke og nære menighetens medlemmer og fellesskapet. Det allmenne prestedømmet innebærer også at alle kristne er “prester for Gud”, og i prinsippet har den samme rett til å forvalte nådemidlene. Enhver kristen har derfor i prinsippet rett til både å forkynne ordet og å forvalte sakramentene.

Det er på dette grunnlag vi forstår luthersk teologi omkring kirken og tjenestetologien. Det lutherske bekjennesskriftet Confessio Augustana (CA), fastslår i artikkel 5 at Gud har innstiftet forkynnelsestjeneste, gitt evangeliet og sakramentene for at vi skal oppnå troen, og artikkel 14 understreker at dette skal skje med orden, og med et kall/oppdrag fra menigheten. Vi forstår ikke disse artiklene på en slik måte at det bare er utvalgte personer som er ordinert/innsatt til tjeneste som kan forkynne ordet eller forvalte sakramentene. Derimot mener vi at dette har et «funksjonelt sikte». Menigheten trenger nådemidlene, og menighetene må ordne det slik at forkynnelsen av ordet og forvaltning av sakramentene blir ivare tatt på en god måte. Den eller de som har tilsynsansvar i menigheten har et særlig ansvar for å vurdere hvordan dette kan fungere på en best mulig måte i den forsamlingen de er satt til å tjene.

Pastorer og andre med tilsynsansvar kan ha noe ulike nåde- og naturgaver. Det er derfor viktig å ikke lage en trang mal for hvordan alle pastorer skal fungere, og hvilke oppgaver pastoren skal utføre. En av de viktigste oppgavene for en pastor er å legge til rette for et fruktbart samspill av tjenester og nådegaver som kan utfylle hverandre (se pkt. 3.3). Menigheten skal ikke overlate alle oppgaver til pastoren og velge å «bli betjent», heller ikke skal pastoren passivisere menigheten gjennom selv å “legge beslag på” alle oppgaver. Som tilsynsman skal pastoren tenke helhetlig om menighetens åndelige liv.

Menighetsleddene skal få det de trenger for å vokse, og en pastor kan fylle ulike roller i en forsamling. Noen pastorer har gave til å undervise, noen er evangelister, noen er sjelesørgere, noen er gode til å lede noen har en særlig gave til å vise omsorg osv. Hvilke konkrete oppgaver en pastor fyller vil både være avhengig av hans gaver, men også av hvilke ressurser som ellers finnes i en forsamling. Det er imidlertid viktig at pastoren er synlig i forsamlingen, og får anledning til å bygge nødvendig tillit i menigheten for å kunne ivareta tilsynsansvaret på en god måte. Det nye testamentet vektlegger tilsynsmannens evne til å lære og rettlede andre (1.Tim 3:2; Tit 1:9; 1 Tess

5:12) og beskytte menigheten mot vrang lære (1 Tim 1:9-10). Det betyr likevel ikke at det bare er en pastor eller et tilsynsråd som har ansvar for menighetens åndelige ve og vel. Alle menighetens medlemmer har rett til å mene noe om dette, men tilsynsmennene har et særlig ansvar.

3.5.2 Om pastortittelen

Tittelen pastor anvendes i ulike sammenhenger for å beskrive ulike type tjenester. Noen anvender titler som ungdomspastorer, lovsangspastor, pastorpar, TV-/radiopastor, nettpastor osv. Ordet kommer opprinnelig fra latin og betyr gjeter eller hyrde. På den bakgrunn skal tittelen bare anvendes på stillinger som i Misjonssambandet tillegges et særlig åndelig tilsynsansvar.

For andre stillinger kan en for eksempel gjerne ta i bruk diakontittelen, som kommer fra gresk og beskriver en som tjener / har en tjeneste.

3.5.3 Ordinasjon, misjonærinnvielse og innsettelse til tjeneste

I Misjonssambandet er det historisk bare misjonærinnvielsene som har hatt rammer og innhold som kan ligne en ordinasjon. Misjonærinnvielsen er en engangshandling hvor utsendingene kalles til tjeneste og gir sin tilslutning til fellesskapets kall, oppdrag og tro. Misjonærinnvielsen har imidlertid ikke båret i seg en suksessjonstenkning der en embetsbærer overdrar oppdraget til en annen embetsbærer. En slik tenkning har alltid vært fremmed for Misjonssambandet, og innvielsen har heller ikke vært en forutsetning for tjenesten. Misjonærinnvielsene har en opplagt historisk forankring og markerer den sentrale betydningen misjonærene og misjonsoppdraget har hatt i Misjonssambandet. Når hovedstyrets medlemmer har vært ansvarlige for misjonærinnvielsen har det understreket at det er hele Misjonssambandet i felleskap som sammen kaller og sender til tjeneste.

Misjonssambandet gjennomfører ikke en tilsvarende seremoni for pastorer eller andre stillinger i Misjonssambandet. Derimot vil det være både naturlig og ønskelig at det gjennomføres forbønnshandlinger med håndspåleggelse for de som ansettes i ulike stillinger i de lokale menighetene. På denne måten kan menighetene offentlig markere at de kaller den ansatte eller frivillige, og innsetter han/henne til tjeneste for fellesskapet og vil ta ansvar for de ansatte i bønn til Gud. Regionledelsen bør være representert i slike innsettelse for å vise at menigheten og den ansatte er den del av en større sammenheng.

3.6 Ordninger

Ordninger eller liturgi formidler mye teologi og skal brukes når en forretter sakramentene. Misjonssambandet har utarbeidet [«Ressurser for gudstjeneste i NLM»](#) som de lokale fellesskap kan benytte seg av. De utgjør gode rammer for innholdet i gudstjenester og møter. I ressursene er det utarbeidet liturgi/ordninger som er felles for organisasjonen.

3.7 Organisering på regionalt- og nasjonalt nivå

Som vi har sett tidligere gir ikke Bibelen oss en spesifikk modell for hvordan kirke, lokalmenighet eller misjonsvirksomhet skal organiseres. Misjonssambandets organisering har vektlagt en felles organisatorisk tilhørighet fremfor å vektlegge lokale menigheters selvstendighet.⁵ Dette bør Misjonssambandet fortsatt ivareta, samtidig som den store variasjonen i de lokale misjonsfellesskapene anerkjennes. Denne vektleggingen kommer til uttrykk ved at de lokale misjonsfellesskapene tilkjenner demokratisk valgte organer overordnet myndighet. Et misjonsfellesskap innmeldt i Misjonssambandet, innordner seg på denne måten i Misjonssambandets struktur. Slik kan enhetlig teologi, felles visjon, tilstrekkelig kompetanse og misjonsoppdraget

⁵ Slik sett har Misjonssambandet hentet elementer fra en synodal og episkopal kirkestruktur fremfor å tenke kongregasjonalistisk hvor hver menighet/fellesskap er selvstendig.

ivaretas. For å verne om tillit til denne ordningen, bør organiseringen sikre lokale misjonsfelleskap representativ innflytelse i overordnede demokratiske organer, både på regionalt og nasjonalt nivå.

3.7.1 Regionalt

Organisering

Regionene består av alle Misjonssambandets smågrupper, fellesskap og menigheter i et geografisk område. De ulike misjonsfelleskapenes representasjon i regionens årsmøte står i et forhold til deres medlemstall: Misjonsfelleskap med inntil 50 medlemmer har 2 representanter. Deretter utløses en ny representant for hvert 50. medlem.

Årsmøtet velger et regionstyre som leder regionen i tråd med Misjonssambandets vedtatte styringsdokumenter.

Ledelse

Regionstyret leder regionens arbeid og kaller og ansetter regionens medarbeidere. Regionleder er regionens daglige leder, og regionlederteamet ved regionleder, administrasjonsleder og ungleder utgjør regionens daglige ledelse. Daglig ledelse skal iverksette regionstyrets vedtak, men skal også sammen med regionstyret iverksette overordnede vedtak fra Misjonssambandets generalforsamling og sentralstyret.

Regionleder er personalansvarlig for Misjonssambandets ansatte i regionen. Det kan delegeres.

Regionledelsen har ansvar for å holde kontakt med sentrallet i organisasjonen, og samtidig ha kontakt med lokale misjonsfelleskap.

Tilsyn

Regionleder har daglig åndelig tilsynsansvar for Misjonssambandets arbeid i regionen. For å ivareta et helhetlig tilsynsansvar velger regionårsmøtet to menn med åndelig karakter og som har tillit sammen med regionleder utgjør et regionalt tilsynsråd. Regionalt tilsynsråd sine valgte medlemmer godkjenner ansettelse av regionleder. Regionalt tilsynsråd godkjenner administrasjonsleder og ungleder, i tillegg til stillinger med forkynneransvar. De kalles inn av regionleder ved behov, eller minst en gang i året.

Åndelig tilsynsansvar må prioriteres og det bør legges en plan for oppfølging av de som har tilsynsansvar lokalt. Videre må det tydeliggjøres overfor alle misjonsfelleskapene hvem som har et overordnet tilsynsansvaret for dem.

Nasjonalt tilsynsråd har overordnet tilsynsansvar for regionene.

3.7.2 Nasjonalt

Organisering

Misjonssambandet består av alle misjonsfelleskap som er meldt inn i organisasjonen.

Misjonssambandets øverste organ er generalforsamlingen. Misjonsfelleskapenes representasjon i generalforsamlingen står i forhold til medlemstall: Misjonsfelleskap med inntil 25 medlemmer skal ha 1 representant, mens misjonsfelleskap med 26-50 medlemmer skal ha 2 representanter. Deretter en ny representant for hvert 50. medlem.

Generalforsamlingen velger et sentralstyre som leder organisasjonens arbeid mellom generalforsamlingene.

Ledelse

Mellom generalforsamlingene leder sentralstyret arbeidet i samsvar med grunnreglene og vedtak i generalforsamlingen. Sentralstyret kan bestå av både menn og kvinner.

Sentralstyret ansetter generalsekretær og avdelingsledere ved hovedkontoret, landsarbeidere og misjonærer. Ansettelsene av generalsekretær, leder Misjonssambandet Norge, Misjonssambandet Utland, landsarbeidere og misjonærer med forkynneransvar skal godkjennes av Nasjonalt tilsynsråd.

Generalsekretær utgjør sammen med sin stab den daglige ledelsen for Misjonssambandet, og leder i samsvar med sentralstyrets- og generalforsamlingens vedtak.

Tilsyn

Generalsekretær har det daglige tilsynsansvaret i Misjonssambandet – sammen med leder Misjonssambandet Utland og leder Misjonssambandet Norge. Forefallende tilsynssaker fra regionene behandles av disse.

Nasjonalt tilsynsråd består av fem menn valgt blant rådsrådets valgte representanter i tillegg til generalsekretær, leder Misjonssambandet Norge og leder Misjonssambandet Utland.

Nasjonalt tilsynsråd har det overordnet tilsynsansvaret i organisasjonen. De holdes orientert om utøvelsen av tilsynsansvaret. Tilsynsrådet har et ansvar for utarbeidelse av forslag til dokumenter og uttalelser av teologisk karakter til rådsrådet. De regionale tilsynsrådene skal oppdatere det nasjonale tilsynsrådet om sitt arbeid og har anledning til å melde inn aktuelle saker. Nasjonalt tilsynsråd skal godkjenne ansettelse av misjonærer og landsarbeidere med forkynneransvar. I tillegg skal de valgte medlemmene godkjenne ansettelse av generalsekretær, leder Misjonssambandet Norge og leder Misjonssambandet utland.

Årlig kaller tilsynsrådet inn til et rådsråd. Dette består av de regionale tilsynsrådene og 2 valgte representanter fra styret i Misjonssambandet Ung. I tillegg møter sentralstyrets medlemmer, generalsekretær, leder for Misjonssambandet utland og Misjonssambandet Norge uten stemmerett. Rådsråd vil da bestå av 16 tillitsvalgte og 10 ansatte.⁶ Ved avstemning vektet stemmene til representanter fra de regionale tilsynsrådene etter antallet misjonsfelleskap i regionen de representerer. Inntil 100 misjonsfelleskap 1 stemme, inntil 200 misjonsfelleskap 2 stemmer, osv. (jf. grunnreglene § 13).

Rådsrådet velger fem tilsynsmenn og to varatilsynsmenn blant sine medlemmer til nasjonalt tilsynsråd. Disse kan ikke være ansatt ved hovedkontoret eller i regionene.

Det nasjonale tilsynsrådet kan i tillegg invitere inntil to personer med tale- og stemmerett. Rådsrådet skal gå inn i viktige temaer av læremessige karakter for organisasjonen, og gjøre vedtak i læremessige saker av prinsipiell karakter.

3.7.3 Internasjonalt

Misjonssambandet sitt internasjonale arbeid er misjonsarbeid, og Misjonssambandet har ingen menigheter i utlandet som er knyttet til organisasjonen. Likevel er målet med internasjonalt arbeid å plante menigheter og kirker.

Organisering

Det internasjonale arbeidet ledes mellom generalforsamlingene av sentralstyret. Generalsekretæren er daglig leder for det internasjonale arbeidet.

Ledelse

Generalsekretæren sammen med leder for Misjonssambandet utland, står for den daglige ledelsen i

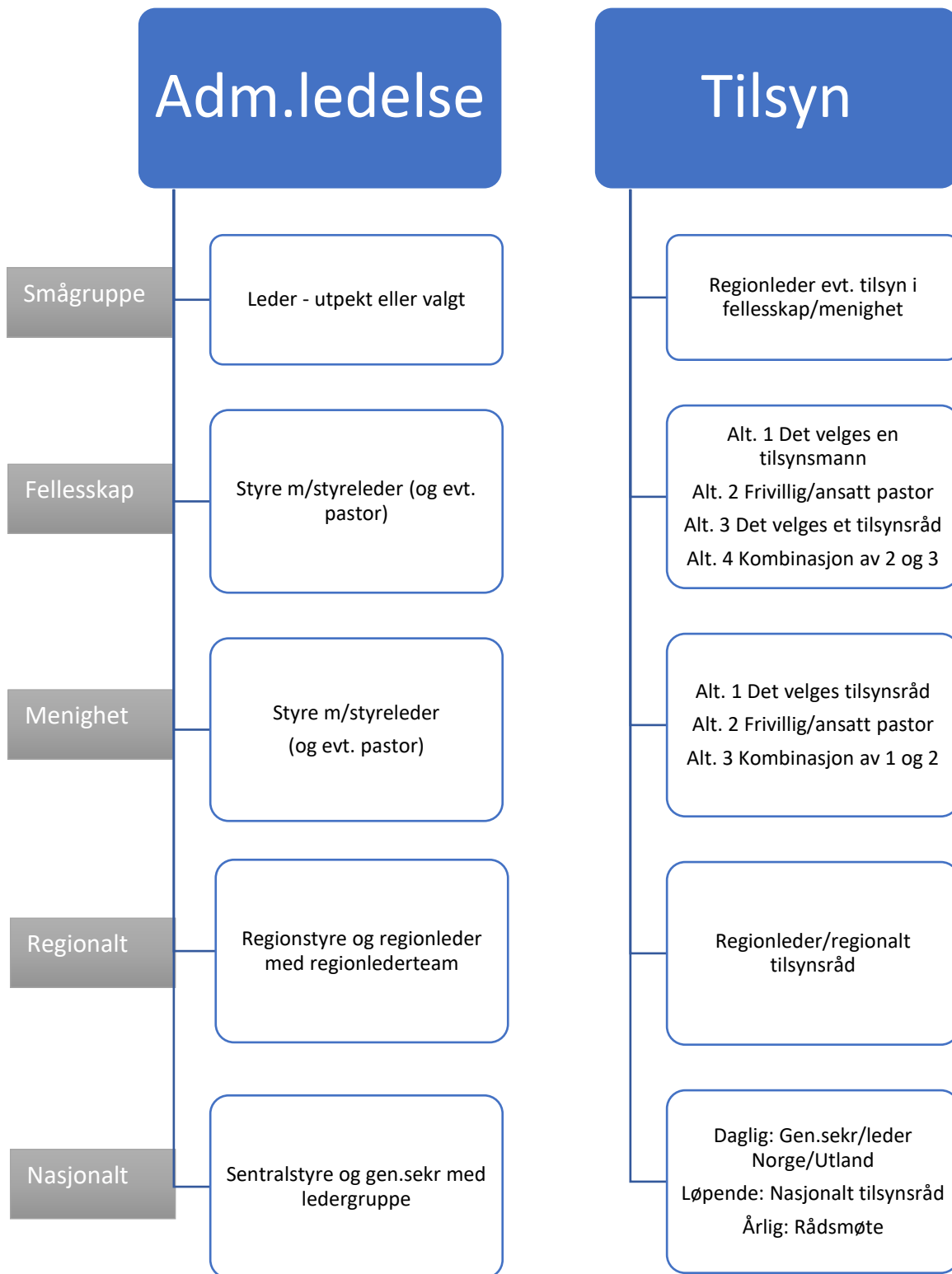
⁶ Valgte: De to valgte fra hvert regionale tilsynsråd i syv regioner i tillegg til to valgte fra Misjonssambandet Ung. Ansatte: Regionledere fra syv regioner.

tråd med vedtak fra generalforsamling og sentralstyret. Arbeidet i de forskjellige geografiske områdene ledes av ulike regionledere.

Tilsyn

Generalsekretæren har et overordnet åndelig tilsynsansvar for det internasjonale arbeidet. Dette utøves løpende i tråd med pkt. 3.7.2 tilsyn på nasjonalt plan.

3.8 Oversikt over administrativ ledelse og tilsyn i Misjonssambandet

3.9 Stillinger med åndelig tilsynsansvar

Følgende stillinger har åndelig tilsynsansvar

Stillinger:

1. Pastor
2. Regionledere i Norge
3. Leder Misjonssambandet Norge
4. Leder Misjonssambandet Utland
5. Generalsekretær

Tillitsverv:

1. Lokal tilsynsman
2. Lokalt tilsynsråd
3. Regionalt tilsynsråd
4. Valgte tilsynsmenn i nasjonalt tilsynsråd
5. Rådsmøtedelegater

3.10 NLM trossamfunn

NLM trossamfunn ble opprettet i 2015, med formål om å kunne tilby en kirkerettslig tilknytning til Misjonssambandet. Medlemmene i NLMs trossamfunn ivaretas ifølge vedtektene gjennom Misjonssambandets virksomhet og misjonsfellesskap.

Organisering

Etter trossamfunnets lover velger Misjonssambandets sentralstyret trossamfunnets styre. Misjonssambandets sentralstyre utgjør trossamfunnets årsmøte.

Ledelse

NLM trossamfunn ledes organisatorisk av styret, mens daglig ledelse ivaretas av daglig leder i trossamfunnet. Strategiske/overordnede valg avgjøres av Misjonssambandets sentralstyre.

Tilsyn

Medlemsopptak og åndelig tilsyn overfor trossamfunnets medlemmer ivaretas i Misjonssambandets organisasjonsstruktur. For å gi medlemmene i NLM trossamfunn nødvendig åndelig omsorg og tilsyn, knyttes et medlemskap i trossamfunnet til et lokalt misjonsfellesskap.

3.11 Menighetens ansvar i praksis

Menighetens ansvarsområder er blant annet nådemiddelforvaltning gjennom forkynnelse, dåp, nattverd, trosopplæring og konfirmasjon. En menighet kan også ta ansvar for livets store begivenheter og seremonier, slik som vigsel og begravelse. Dette krever planer, kompetanse og ressurser, både for medlemmene og de som eventuelt tilhører NLM trossamfunn uten å være knyttet til et fellesskap eller en menighet i Misjonssambandet lokalt. Overfor medlemmer i mindre misjonsfellesskap og for de som kun har medlemskap i NLM trossamfunn bør regionen ha den nødvendige kapasitet og kompetanse. Det kan eksempelvis dreie seg om dåp, regionalt tilrettelagt trosopplæring (f.eks. i rammen av leirarbeid), konfirmasjon, vigsel og begravelse.

Fellesskap og menigheter i Misjonssambandet kan også ha behov for oppfølging, kompetanse og ressurser i en tydelig struktur, for å ivareta sitt ansvar lokalt.

Ansvarsfordeling i praksis for Misjonssambandet

	Alltid	Skal/bør ha tilbudet/plan for dette
	Ofte	Kan ha tilbudet
	Aldri	Ingen forventning om tilbud, kan henvise oppover i organisasjonen

	Nådemiddelforvaltning			Trosopplæring		Kasualia		Diakoni				
Fellesskapsmodell	Forkynnelse	Dåp	Nattverd	Trosopplæring	Konfirmasjon	Vigsel	Begravelse	Sjelesorg	Omsorg for syke	Samlivshjelp	Eldrearbeid	Flerkult. arb
Region												
Menighet												
Fellesskap												
Smågruppe												

3.11.1 Nådemiddelforvaltning

Guds nåde formidles gjennom forkynnelse, dåp og nattverd.

Forkynnelse

I misjonsfellesskap i Misjonssambandet skal forkynnelse av Guds ord ha en sentral plass, slik at mennesker kan komme til tro, bli bevart i troen, oppleve åndelig vekst og bli utrustet til tjeneste. Misjonsfellesskapene bør legge en plan for det som forkynnes og undervises, med sikte på å sikre at ulike sider av Guds Ord holdes frem, samtidig som det mest sentrale i kristentroen vektlegges.

Gudstjenester, møter og gruppesamlinger er gode arenaer for forkynnelse. Misjonssambandet bør ha en målsetning om å støtte misjonsfellesskapene ved å stille forkynnere til disposisjon.

Misjonssambandet bør også ta ansvar for å utvikle/tilgjengeliggjøre ressurser for smågrupper.

Det er viktig at forkynnelsen og undervisningen tilpasses målgruppen. Dette gjelder ikke minst i møte med mennesker med liten kristen kunnskap og barn og unge i ulik alder.

Dåp

Dåpen er inngangen til menigheten. Det kan være både barnedåp og dåp av ungdom/voksne som kommer til tro. Menigheten har et ansvar for å følge opp de som er døpt, slik at de kan vokse og bli bevart i troen. Menigheter bør derfor ha planer for undervisning før dåp, og for den videre trosopplæringen etter at dåp har funnet sted (se nedenfor). Se dokument om [NLMs forhold til ikke-lutherske dåpssyn](#). Misjonssambandet praktiserer ikke barnevelsignelse som alternativ til dåp.

Dåp kan skje ved overøsing eller full neddykking. Den/de som har tilsynsansvar har ansvar for at det skjer etter ordning for dåp. Se «[Ressurs for gudstjeneste i NLM](#)». Hvor en ikke har pastor eller tilsyn lokalt, skal de som døper godkjennes av regionleder. Dåpen registreres i Misjonssambandet sitt dåpsregister lokalt og sentralt. Det må avklares om de som døpes skal bli medlem i NLM trossamfunn.

Nattverd

Nattverden er både et nådemiddel, minnemåltid og fellesskapsmåltid. I fellesskap og menigheter bør det legges vekt på at sakramentet gjennomføres med regelmessighet, for eksempel en gang i måneden.

Den/de som har tilsynsansvar i misjonsfellesskapet har ansvar for at dette skjer i tråd med nattverdordningen i "[Ressurs for gudstjeneste i NLM](#)".

3.11.2 Trosopplæring

Dåp og opplæring hører uløselig sammen i oppdraget den kristne menighet har fått. (Matt 28,18-20). For voksne som ønsker dåp har fellesskapet/menigheten et ansvar for opplæring før dåpen, og for trosopplæring etter dåp.

Trosopplæring bør tilrettelegges for alle aldersgrupper. Særlig viktig er det i barne- og ungdomsårene. Ved siden av menighetens ansvar for trosopplæring må det holdes frem at de som bærer barnet til dåp har sammen med faddere et primæransvar for at barnet oppdras i den kristne forsakelse og tro. Samarbeid med hjemmet bør være en del av menighetens trosopplæringsplan. Behovene i fellesskapene eller menighetene varierer, og konkret trosopplæringsplan bør derfor utarbeides lokalt. Misjonssambandet Ung har utarbeidet en rekke trosopplæringsressurser og en [Veiledning for utarbeidelse av trosopplæringsplan](#).

Her er en oversikt med forslag til ulike trosopplæringstiltak for ulike aldersgrupper. Den enkelte menighet eller fellesskap kan se sitt tilbud sammen med det som skjer på regionalt og nasjonalt nivå.

Alder	Misjonssambandet menighet	Aktuell lokal praksis	Misjonssamband et Region	Misjonssambandet organisasjon
0 år	Dåp (alle aldre)			Dåpsregister
0-3 år	Trosopplæring	Småbarnstreff Familiesamlinger (gudstjenester, weekend o.l.)	Barnehage-tilbud	Trosopplæringsplan
3-6 år	Trosopplæring	Søndagsskole Kor Familiesamlinger	Barnehage-tilbud	Trosopplæringsplan
6-10 år	Trosopplæring	Søndagsskole, kor, klubb Familiesamlinger	Leirtilbud Skoletilbud	Trosopplæringsplan
10-13 år	Trosopplæring	Søndagsskole/tweens- opplegg Familiesamlinger	Leirtilbud Skoletilbud	Trosopplæringsplan
14-15 år	Konfirmasjons- undervisning Trosopplæring	Ungdomsgrupper/lag Smågrupper	Konfirmasjonsund ervisning Leirtilbud	Konfirmasjonsplan UL
16-20 år	Trosopplæring Gudstjenester/ møter	Ungdomsgrupper/lag Smågrupper	Leirtilbud Ledertrening Videregående skoler	UL Bibelskoler
20-30 år	Gudstjenester/møt er Tjenestefellesskap Smågrupper	Unge voksne treff Samlivskurs Flerkulturelt arbeid Diakonalt arbeid	Leirtilbud Ledertrening Møter/bibeltimer /temakvelder el.l.	UL Bibelskoler Fjellhaug Int. Høgskole Fellesskapskonferanse

30-60 år	Gudstjenester Tjenestefellesskap Smågrupper	Samlivskurs Flerkulturelt arbeid Diakonalt arbeid	Leirtilbud Seminar/bibeltimer/temakvelder/kurs	Fellesskapskonferanse
60 år +	Gudstjenester Smågrupper Tjenestefellesskap Møter/treff	Flerkulturelt arbeid Eldretreff Diakonalt arbeid	Møter/bibeltimer/temakvelder	Fellesskapskonferanse

Søndagsskoletilbud bør tilpasses ulike aldersgrupper etter behov og lokale ressurser. Det finnes mye forskjellig materiell som kan benyttes. Misjonssambandet og Misjonssambandet ung utvikler også stadig nye egne ressurser som kan hjelpe menigheter, fellesskap og smågrupper i trosopplæringen.

Konfirmasjon

Konfirmasjon står både teologisk og historisk i sammenheng med dåpen. I overgangen fra barn til voksen er det avgjørende viktig med god opplæring. Selve konfirmasjonen er en forbønnshandling.

For å bidra til bredde og sikre undervisning om det mest sentrale i den kristne tro bør det lages en plan for konfirmasjonsundervisningen lokalt og/eller regionalt. Misjonssambandet ung kan bidra med ressurser og veiledning i dette arbeidet. Se [Ordning for konfirmasjon](#).

Dersom noen ønsker å følge konfirmantundervisning uten å være døpt, kan dette fungere som en trossopplæring der de kan få muligheten til å bli døpt om de ønsker det. Se mer om dette i retningslinjer i [NLMs forhold til ikke-lutherske dåpsyn](#).

3.11.3 Kasualia

Gjennom senere år har det blitt stadig flere mennesker som har en Misjonssambandsmenighet eller et Misjonssambandsfellesskap som sitt primære, eller eneste, åndelige hjem. Dette medfører et økende behov for at Misjonssambandet også kan tilby kasualia.

Forbønn for ekteskap/vielse

Misjonssambandet har en ordning for forbønn for borgerlige inngåtte ekteskap. Se [Forbønn for ekteskap](#). Misjonssambandet står sammen med 36 organisasjoner om dokumentet Ekteskapserklæring, som er et verdidokument om kristent syn på ekteskapet. NLM trossamfunn har vigselfrett og det tilbys vigsel hvor en av paret er medlem i NLM trossamfunn. Vigsel utføres av godkjente vigslere og etter godkjent vigselfrittual for NLM trossamfunn.

Misjonssambandet har utarbeidet en veiledning om aktuelle spørsmål knyttet til ekteskap, samboerskap, skilsmisse, gjengifte og homofilt samliv i dokumentet [Samliv i lys av bibelen](#).

Begravelse

Etter gravferdsloven er det de nærmeste etterkommerne som bestemmer hvordan en avdød skal begraves. Misjonssambandet vil forsøke å legge til rette for at begravelser kan gjennomføres med utgangspunkt i fellesskap/menighet, dersom dette er ønskelig. Se [Gravferd i bedehusforsamling](#).

3.11.4 Diakoni

Menigheten har et ansvar som fellesskap, for mennesker som trenger hjelp både i og utenfor forsamlingen (Gal.6,10). Diakoni er kristen omsorgstjeneste og inkluderer omsorg for lidende mennesker, fattige, hjelpetrevende og ensomme. Misjonssambandet ønsker å invitere til gjestfrie

og inkluderende fellesskap. Alle misjonsfellesskap ivaretar også et diakonalt ansvar gjennom Misjonssambandets misjonsarbeid i utlandet.

Se prinsippdokument om diakoni for Misjonssambandet: [Tro virksom i kjærlighet](#).

Eksempler på diakonale aktiviteter i Norge kan være fengselsarbeid, omsorg for eldre, syke eller sørgende. Det kan være utfordrende å leve som kristen i dagens samfunn, og mange har behov for omsorg og veiledning. Her kan fellesskapet/menigheten i sitt lokalmiljø tilby samtale, hjelp og forbønn. Misjonssambandet utrunder både nasjonalt og regionalt et nettverk av sjelesørgere.

Nasjonalt har Misjonssambandet medarbeidere med særlig kompetanse innen sjelesorg. De utgjør en viktig faglig ressurs som kan bistå misjonsfellesskapene i undervisning og planarbeid.

Misjonssambandet har tilbud om sjelesorg og veiledning, se nettsiden [Sjelesorg i Misjonssambandet](#).

Omsorg for syke

Jesus viste omsorg for mennesker som led under fysisk og psykisk sykdom. Menigheten bør etter Jesu eksempel, se til at de syke ikke faller utenfor. Det kan bl.a. innebære å sørge for at de kan få del i nådemidlene. Menigheten har et særlig ansvar for sine medlemmer. Se [Bønn for syke med salving](#).

Samlivshjelp

Det kristne synet på samliv og ekteskap er under press. Menigheten bør tenke på bibelsk undervisning og evt. kurs for å styrke ekteskapet. Det finnes ulike eksterne ressurser som kan anvendes i denne sammenheng.

Andre eksempler på diakonale ansvarsoppgaver kan være støttegrupper for aleneforeldre, kristne homofile eller fraskilte, eller sorggrupper for de som opplever sorg og savn. Det bør være et mål at våre menigheter kan være trygge og omsorgsfulle arenaer i møte med livets mange utfordringer.

Ta imot fremmede

Bibelen sier mye om å ta imot fremmede. Flykninger og innvandrere er et særlig ansvar for kristne, og bør være en del av menighetens diakonale arbeid.

3.12 Organisatoriske utfordringer

3.12.1 Ressurser

Sterkere satsing på menigheter og fellesskap har bidratt til at Misjonssambandet kan virkeliggjøre sin visjon, «Verden for Kristus.» Etter hvert som stadig flere av misjonsfellesskapene i organisasjonen blir menigheter og fellesskap, vil dette også påvirke de ansatte sine oppgaver. For å kunne styrke menighets- og fellesskapsarbeidet, bør Misjonssambandet øke ansattressurser for å ivareta dette arbeidet. Fortsatt er det viktig å si at våre misjonsfellesskap må bygges på frivillighet. Ansatte skal legge til rette for et bredt engasjement der det gis rom for et mangfold av mennesker med ulike nådegaver som kan tjene Gud og hverandre.

Det vil ikke være bærekraftig om alle menigheter og fellesskap skal ha en eller flere ansatte. Misjonssambandet er en misjonsorganisasjon og må ha økonomi og personell til å bringe evangeliet til de minst nådde i verden. Oppgavene i forsamlingene er likevel mange.

Et mulig mål på ressursbruk i forsamlingene generelt er at menigheter kan bruke inntil 60% av innsamlede midler i egen virksomhet.

Fortsatt vil det være behov for omreisende forkynnere/evangelister/bibellærere. Mange steder er det ikke aktuelt med et eget fellesskap eller menighet. Misjonssambandet må ha ressurser til

forkynnelse og opplæring gjennom regelmessig møtevirksomhet også på steder uten et større misjonsfellesskap. Det vil fortsatt være behov for møteserier, møteaksjoner, bibeluker og lignende i årene som ligger foran.

I store deler av landet har Misjonssambandet hatt sin møtevirksomhet på tradisjonelle bedehus. Dagens satsning på forsamlinger og menigheter vil flere steder kreve nye og tjenlige lokaler, ofte med Misjonssambandet som eier. Misjonssambandet må derfor være forberedte på økende økonomiske behov når det gjelder lokaler til forsamlinger og menigheter.

Rekruttering

Høsten er stor, men arbeiderne er få (Matt 9,36). Gud kaller fortsatt mennesker til omvendelse og evangeliet må forkynnes. Vi ønsker at personer med kall og nådegaver skal få virkeliggjøre dette i Misjonssambandet.

Oppgavene er mange, og Misjonssambandet har behov for å rekruttere kristne medarbeidere både til institusjonene og arbeid for og i misjonsfellesskapene. Vi står også i et stort arbeid i våre misjonsområder verden over. Det er fortsatt stort behov både for omreisende forkynnertjeneste, i områdearbeid lokalt, og i forsamlingene våre.

Vi trenger derfor å legge til rette for en utdanning som kan være relevant for mennesker som vil gå inn i en slik tjeneste. Utviklingen i retning av fellesskap og menigheter i Misjonssambandet, har ført til et stort behov, og allerede i dag mangel på pastorer. Utdannelsen bør være nært knyttet til praksisfeltet, og kan gjerne kombineres med erfaring i forsamlingsarbeid.

Fjellhaug Internasjonale Høgskole vil være en viktig bidragsyter i denne sammenheng. I tillegg kan samlinger som "Veien til tjeneste" og lignende spille en rolle. De videregående skolene og bibelskolene er også viktige arenaer for rekruttering og utrustning.